

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Kontakt saksbehandler

Annette Fosså, 51 56 89 20

Uttale - Konsesjon - Eigersund - oppgradering og utvidelse eksisterende Grødemfoss og Honnefoss kraftverk Grødeimelva

Bakgrunn

NVE har mottatt en forespørsel fra Dalane Kraft AS om vurdering av konsesjonsplikt for oppgradering og utvidelse av eksisterende Grødemfoss og Honnefoss kraftverk i Grødeimelva i Eigersund. Dalane Kraft ønsker å modernisere de to eksisterende kraftverkene Grødemfoss og Honnefoss kraftverk, som ble bygget i henholdsvis 1939 og 1956. Begge kraftverkene har passert sin tekniske levetid, og tilstanden på hovedkomponenter gjør at det er behov for større tiltak og omfattende opprustning for å sikre videre drift av anleggene. Dalane Kraft ønsker på denne bakgrunn å bygge to helt nye kraftverk som utnytter de samme fallene som dagens kraftverk. Det planlegges også en økning i slukeevne og effekt i de nye kraftverkene for å møte behovet for mer fleksibel og regulerbar kraft. Planlagt slipp av minstevannføring gjennom året for begge kraftverkene er 80 l/s.

Statsforvalterens vurdering

Grødemfoss kraftverk

Av de to foreslåtte alternativene er alternativ 1 det alternativet som berører registrerte naturverdier i området i minst mulig grad, jf. registrerte naturverdier i området vist i figur 4 i Norconsult rapport av 16.02.2023¹. Dersom NVE velger å gi konsesjon til omsøkte tiltak, er vår vurdering at alternativ 1 må legges til grunn som valgt trasé. Det må også gjennomføres en konkret vurdering av om det er mulig med en annen lokalisering av deponiområdet i vest, slik at registrerte naturtyper i området blir minste mulig berørt av planlagte tiltak. Vi forutsetter ellers at det stilles vilkår om tilrettelegging for naturlig revegetering av berørte områder i etterkant av gjennomførte tiltak.

¹ Kornstad, T.H. 2023. Kartlegging og dokumentasjon av naturmangfold ved bygging av små kraftverk. Grødemfoss kraftverk. Norconsult rapport, oppdragsnummer 52109834.

Den rødlistede arten grå buktrinslav (sårbar-VU²) ble funnet på eiketrær flere steder i influensområdet. For å redusere negativ påvirkning på de registrerte forekomstene, må det pålegges konkrete tiltak i anleggsperioden som kan bidra til å hindre støvdannelse skadelig for arten. Skjerming av de mest sårbare forekomstene i kombinasjon med andre avbøtende tiltak og overvåking av arten i anleggsperioden må etter vår vurdering stilles krav om at gjennomføres i tråd med anbefaling fra konsulent.

Det er positivt at det i de nye anleggene tilrettelegges for vandring av ål (sterkt truet-EN³), slik at den truede arten på nytt vil få tilgang til gode produksjonsområder lenger oppstrøms i vassdraget. Her må NVE må her påse at både opp- og nedvandring sikres, og vi legger her til grunn at det etableres løsninger som gir en sikker nedvandring utenom turbinene. Tiltak for ål både i Grødemfoss og Honnefoss må her sees i sammenheng.

Større areal i ny utløpskanal kan også gi større produksjon av laks og sjørret avhengig av utløpskanalens utforming, vannføring og strømningsforhold. Det må stilles krav om at minstevannføringen kanaliseres inn i utløpskanalen fra kraftverket slik at mest mulig av kanalen får minstevannføringen. Det må sikres at minstevannføringskravet som settes er høyt nok til å sikre at utløpskanal har vannføring som muliggjør at anadrom fisk kan utnytte dette nye arealet til gyte- og oppvekstområde også når kraftverket ikke er i drift. Det må også stilles vilkår om gjennomføring av habitattiltak i kanalen, utformet i tråd med nasjonale veiledere på området og i samråd med personer med fiske- og elveøkologisk kompetanse.

Som nevnt må Grødemfoss og Honnefoss kraftverk ses i sammenheng. Det er i den forbindelse en svakhet at det ikke er gjennomført kartlegging av elva mellom Svåvatnet og Smievatnet med tanke på effekt av fastsatt minstevannføring på potensielle funksjonsområder for fisk.

Honnefoss kraftverk

Planlagte tiltak vil føre til inngrep i kartlagt kystlynghei i området. Dette er ifølge kartleggingen som er gjennomført i området i all hovedsak kystlynghei av svært lav og lav kvalitet⁴. Riggområdet innenfor kartlagt kystlynghei i øst må likevel etter vår vurdering begrenses til eksisterende grusplass. Vi forutsetter ellers at det også her stilles vilkår om naturlig revegetering av berørte områder i etterkant av gjennomførte tiltak.

Det må også for Honnefoss kraftverk stilles vilkår som sikrer opp- og nedvandring av ål, slik at tiltakene samlet sett sikrer ålens tilgang oppstrøms i vassdraget.

Sensitiv art – samlet vurdering

Forholdet til sensitive arter for de to utbyggingsområdene er omtalt i eget notat unntatt offentlighet. Dette notatet er ikke tilgjengeliggjort for Statsforvalteren i høringsprosessen og vi kan derfor ikke

² Haugan R, Holien H, Hovind AA, Ihlen PG og Timdal E (24.11.2021). Laver: Vurdering av grå buktrinslav *Hypotrachyna laevigata* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/1067>. Nedlastet 11.03.2025

³ Hesthagen T, Wienerroither R, Bjelland O, Byrkjedal I, Fiske P, Lynghammar A, Nedreaas K og Straube N (24.11.2021). Fisker: Vurdering av ål *Anguilla anguilla* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/1381>. Nedlastet 11.03.2025

⁴ Kornstad, T.H. 2023. Kartlegging og dokumentasjon av naturmangfold ved bygging av små kraftverk. Honnefoss kraftverk. Norconsult rapport, oppdragsnummer 52109834.

uttale oss til notatet. Tiltaksområdene ligger innenfor et aktivt territorium for sensitiv art, og det må derfor som avbøtende tiltak stilles vilkår om å unngå anleggsarbeid i artens hekkeperiode (1. februar - 31. juli). Statsforvalteren kan kontaktes ved behov for en nærmere vurdering av eventuelle funn og tiltak foreslått i det aktuelle notatet.

Med hilsen

Tage A.T. Eriksen (e.f.)
fagleder natur

Annette Fosså
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130

4001

Stavanger